

Konkurrenceretsforeningen – 3. juni 2026

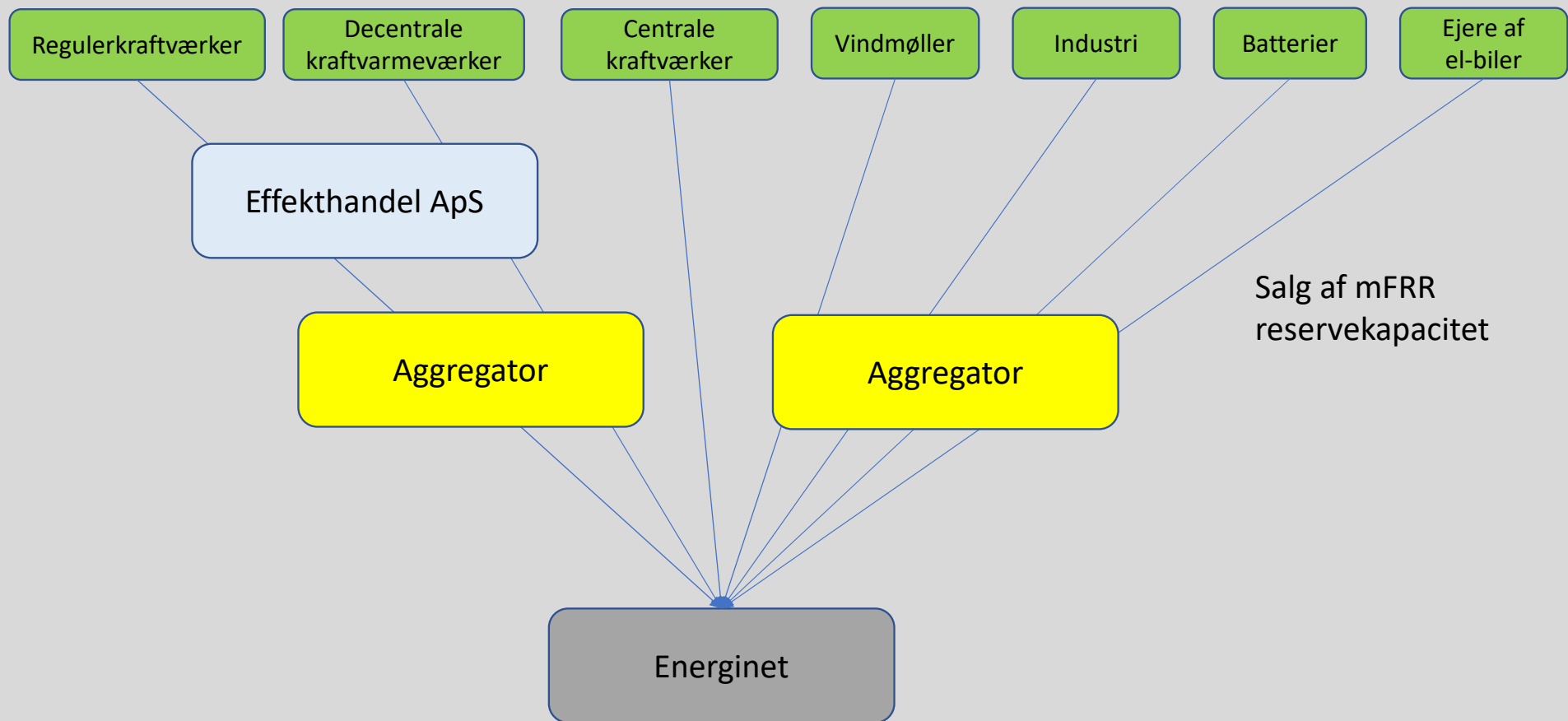
Effekthandel-sagen

Sø- og Handelsrettens dom 25/11 2025

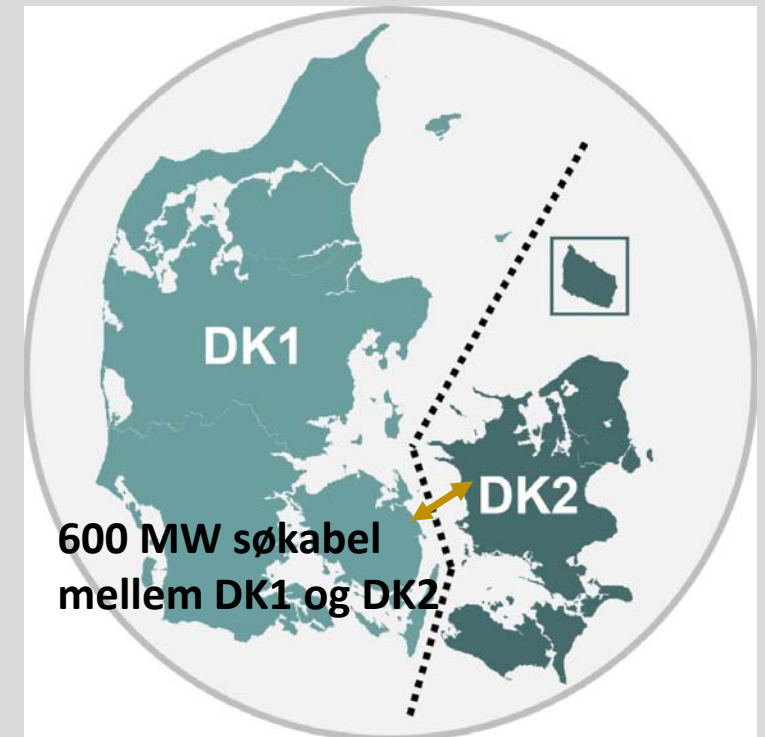
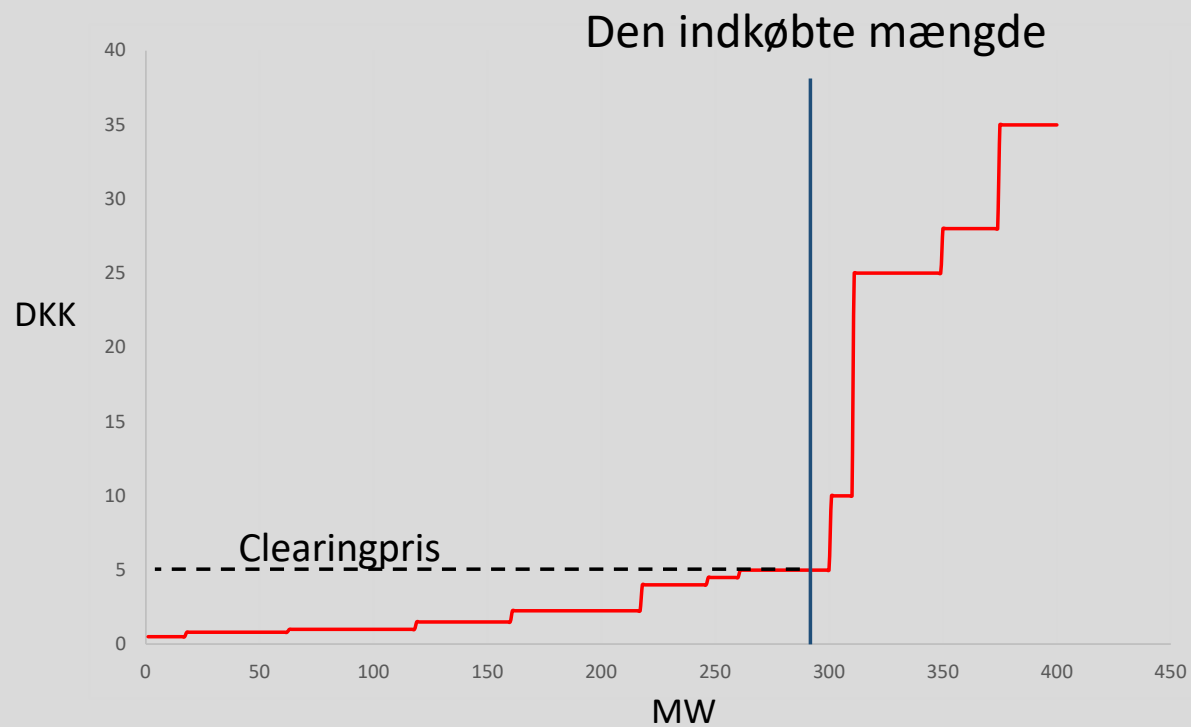
Domspræmisser:

”De koordinerede bud og priser blev meldt ind af Effekthandel på auktioner over mFRR. Henset hertil **findes aftalen efter sin art åbenbart at have haft til formål at begrænse konkurrencen.** Herefter, og idet koordinerede priser og bud på en auktion i sagens natur kan påvirke priserne og dermed den konkurrencemæssige samhandel, er det efter retspraksis ikke fornødent at påvise faktiske indtrådte skadevirkninger...”

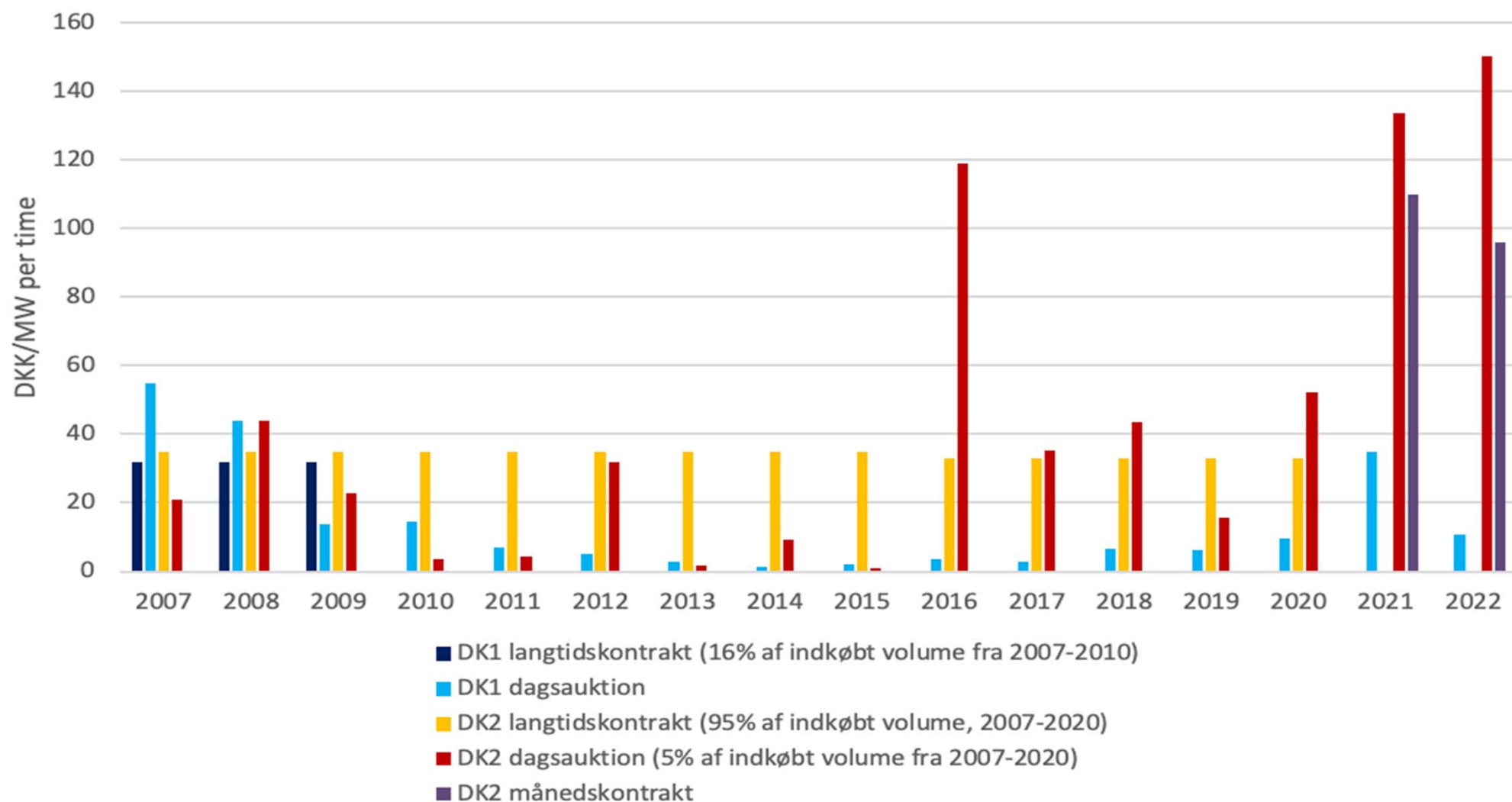
Retlig og økonomisk kontekst?

Figur 3.4 Eksempel på prisfastsættelse i mFRR-kapacitetsauktionen

mFRR rådighedspris, historisk

Prisudvikling gennemsnit DKK/MW pr. time – dagsauktion

År	DK1	DK2
2007	Over 50	Ca. 20
2008	Over 40	Over 40
2009	Over 10	Over 20
2010	Over 10	Under 10
2011	Under 10	Under 10
2012	Under 10	Over 30
2013	Under 10	Under 10
2014	Under 10	Under 10
2015	Under 10	Under 10
2016	Under 10	Ca. 120
2017	Under 10	Over 30
2018	Under 10	Over 40
2019	Under 10	Over 10
2020	Under 10	Over 50
2021	Over 30	Over 130
2022	Ca. 10	Ca. 150
2023	18	116
2024	43	116

Markedskaraktetika (1):

- Energinet – Monopsonist og designer af marked
- Pay as clear auktion – time for time
- Værker i DK1 udelukket fra at byde på DK2-auktion
- ”Deling” af reserver fra DK2 til DK1
- Delte reserver indregnet med 0 kr. i auktion

Markedskarakteristika (2):

- DK2 – mange små forbrugerejede værker
- DK1 – primært statsejede Ørsted
- Mindstekrav på auktion 5 MW – derfor aggregatorer
- Varmeforsyningsloven – forbud mod krydssubsidiering
- Kraftvarmekrav og statsstøtte indtil 2019

Overtrædelsen:

Andelsbaseret puljeordning for bud på Energinets auktion for mFRR

- 1) Værkerne afgjorde individuelt, hvilke timer de deltog i puljen
- 2) Effekthandel ApS afgav bud på auktion
- 3) Effekthandel ApS fordelte indtægt efter antal MWH stillet til rådighed for puljen

Bevismateriale:

- Individuelle skriftlige aftaler mellem hvert værk og Effekthandel ApS
- Markedsføringsmateriale – præsentation hos aggregator:

"Hvorfor skal vi deltage i et indmeldingsfællesskab?"

- *Ved at melde mange MW ind i markedet i fællesskab, flytter vi mange MW væk fra bunden, hvor der typisk **meldes ind til 1 dkk/MW/h** og flytter alle de fælles MW op i én eller flere **højere prisklasser**.*

...

- *Som kraftvarmeproducent vil det hjælpe til med at gøre det **rentabelt at beholde gasmotorerne i markedet**."*

- Mail-korrespondance
- Månedlige opgørelser af indtjening

Vejledning fra KFST i 2019:

”På det foreliggende grundlag er det vores vurdering, at dit spørgsmål er af en sådan kompleksitet, at det er **uafklaret**, hvorvidt den påtænkte disposition vil udgøre en overtrædelse af § 6, og at det vil kræve en omfattende undersøgelse af kunne vejlede om dette...Hvis du ønske en **godkendelse** af, at dispositionen ikke udgør en overtrædelse af § 6, opfordrede jeg dig til at **søge en sådan hos en advokat...**

Jeg informerede dig også om, at der er **mulighed for at søge om en individuel fritagelse** jf. konkurrencelovens § 8, stk. 2, eller en ikke-indgrebserklæring jf. § 9.

...

For at imødekomme dine tidligere anmodninger om en tidsplan vejledte jeg dig, om at **sådanne sager kan tage op til flere år**, og har en kompleksitet, der medfører, at der ofte er en høringsproces i markedet, og vi opfordrer ansøgere til at søge advokatbistand til sådanne ansøgninger. Jeg nævnte også for dig, at **udfaldet af sådanne ansøgninger, kan ende med en afvisning af sagen, og en undersøgelse af, om ansøger ved sin adfærd har overtrådt konkurrencelovens § 6.**”

Advokatnotat:

Effekthandel ApS' direktør fulgte vejledningen:

- 1) Søgte ikke om fritagelse
- 2) Fik advokat til at "godkende" – vurdering, at det påtænkte setup **ikke giver anledning til konkurrenceretlige betænkeligheder**, særligt fordi aftalen mellem Effekthandel og elproducenterne vurderes at være af **vertikal karakter**
- 3) Advokat-notat delt med værkerne

Effekthandel ApS' hovedanbringender:

1. Andelsvirksomhed undtaget iht. konkurrencelovens § 5

- Krav om formelt andelsselskab?
- Andelsformål?

2. Ikke til-formål at begrænse konkurrencen

Formål var at:

- opretholde gasgeneratorer og forsyningssikkerhed
- undgå ulovlig krydssubsidiering
- varetage opgave, som værkerne ikke selv havde ressourcer til

3. Sagsbehandlingsmæssige ugyldighedsgrunde

- Mangelfuld vejledning om fritagelsesmulighed
- Udskilt afgørende anbringende om Energinets misbrug og afvist at behandle det
- Ingen dialog om løsning – fordi det ikke løser noget ”bagudrettet”
- Påbud uklare og vidtgående

Proces (1)

Konkurrenceråds afgørelse 25. oktober 2023

- Rådsmøde 15. september 2023 (parterne havde foretræde for rådet)
- 5. oktober 2023 – § 15 afslutning af sagsbehandling vedr. "Energinets indkøb og deling af mFRR"
- Rådsmøde 25. oktober 2023 (parterne havde ikke foretræde for rådet)

Konkurrenceankenævns afgørelse 30. oktober 2024 (stadfæstelse)

- Effekthandel ApS
- 8 kraftvarmeværker/regulerkraftværker

Proces (2)

Sø- og Handelsrettens dom 25. november 2025 (stadfæstelse og bøder)

- Effekthandel ApS
- 49 kraftvarmeværker/regulerkraftværker
- Sambehandling af Effekthandel ApS' sag med 6 "pilot-sager"
- Bøder accepteret af størstedelen af værkerne

Vestre Landsret (verserende):

- Effekthandel ApS
- Fri proces afvist, fordi Effekthandel ApS er en virksomhed
- Beskikkelse af advokat afvist afvist, fordi det er en civil bødesag (ECN+ direktivet)
- Forelæggelse for EU Domstolen?

Bødeberegning: Nye retningslinjer

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Den juridiske ramme

- De nye retningslinjer = forarbejderne til 2024-lovændringen (call-in, markedsefterforskning, bødeudmåling mv.)
  - FT 2023-24, tillæg A, L 121 som fremsat den 28. februar 2024
- Identiske med Kommissionens retningslinjer (2006/C 210/02)
- Tvist i sagen:
  - Er KFST bundet af Kommissionens praksis?
  - Eller kan KFST foretage sit helt eget skøn?

Den juridiske ramme

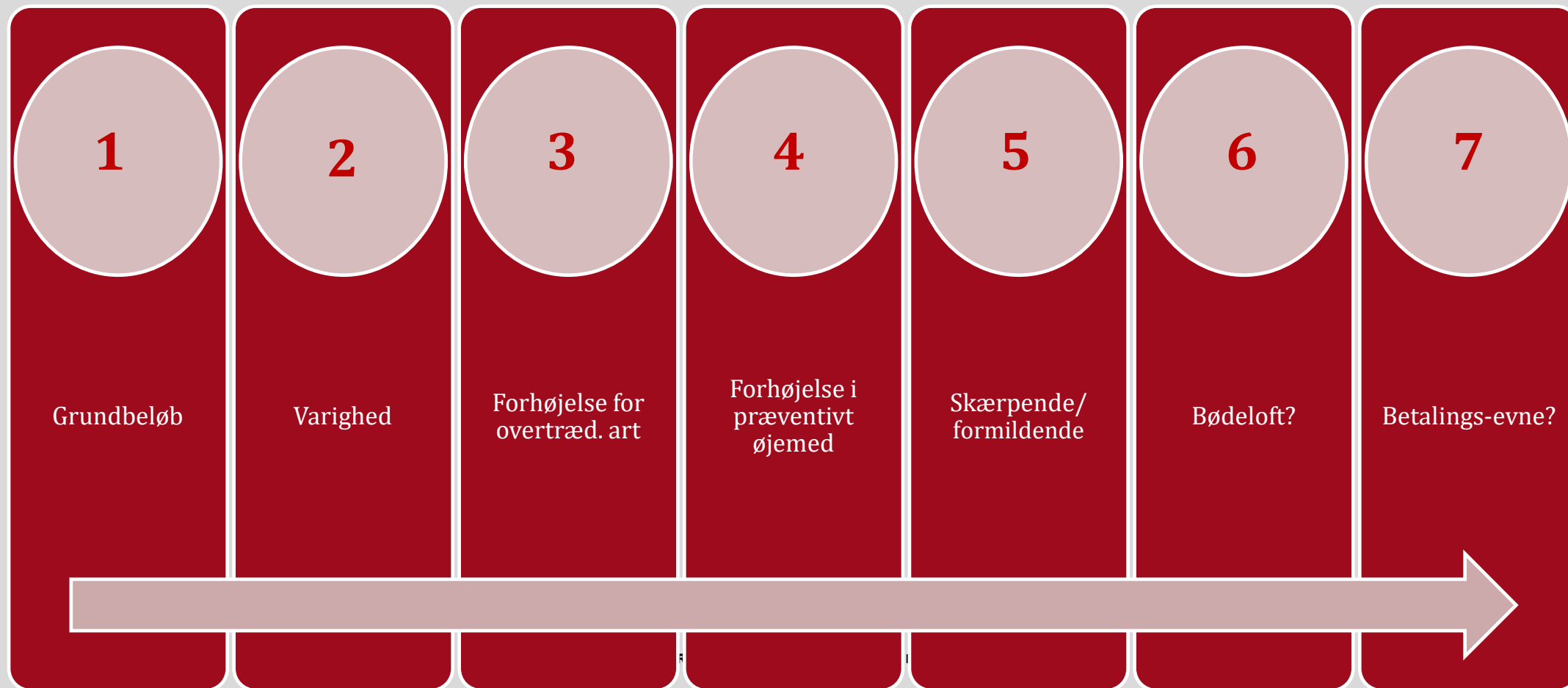
"De nye principper for beregning af en civil bøde for sådanne overtrædelser vil skulle afspejle de principper, som Kommissionen anvender ved beregning af bøder efter artikel 23, stk. 2, lit. a, i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 – nu artikel 101 og 102. Kommissionen har udstedt retningslinjer for beregning af sådanne bøder, jf. 2006/C 210/02, EU-Tidende af 1. september 2006."

FT 2023-24, tillæg A, L 121 som fremsat den 28. februar 2024,
bemærkningerne til § 23 b

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Bøder i mFRR efter de nye retningslinjer

Bøder i mFRR efter de nye retningslinjer

1 Beregning af grundbeløb

Slut med grundbeløb i faste intervaller (alvorlige overtrædelser, 4 – 20 mio. kr.)

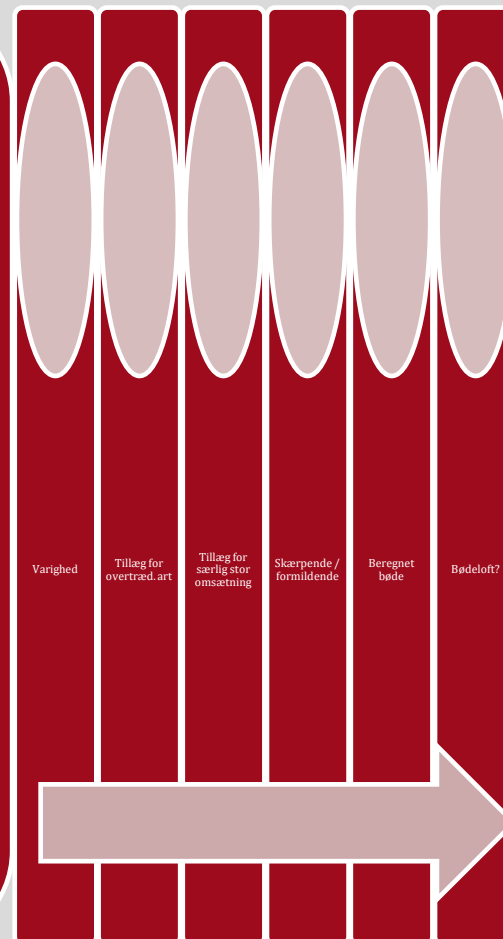
I stedet procentsats af "den relevante omsætning" ("afsætningens værdi"):

- omsætning relateret til varer/ydelser forbundet med overtrædelser
- i det relevante geografiske område

Som UP: Seneste fulde regnskabsår, hvor virksomheden har deltaget i overtrædelser.

U: Hvis dette år ikke er retvisende -> eks. gennemsnit over hele eller dele af perioden.

Grundbeløb = 0 – 30 pct. af den relevante omsætning.

Bøder i mFRR efter de nye retningslinjer

2 Varighed

Grundbeløbet multipliceres med varighed målt i hele år.

Kommissionens retningslinjer: Varighed < 6 mdr. = x 0,5 // Varighed > 6 mdr. < 1 år = x 1,0.

Kommissionens praksis: Varighed over 1 år nedrundes til nærmeste hele år.

Vores tilgang: Decimaltal for præcis varighed. Varighed målt i dage konverteret til år med 4 decimaler.

Sø- og Handelsretten: Kommissionens (og vores) retningslinjers bestemmelser ang. varighed under et år skal overføres på varighed over et år.

Dvs. varighed på 1 år og 1 mdr. = x 1,5 // Varighed på 1 år og 6 mdr. = x 2,0.

Varighed

Tillæg for
overtræd. art

Tillæg for
særlig stor
omsætning

Skærpende /
formildende

Beregnet
bøde

Bødeloft?

Bøder i mFRR efter de nye retningslinjer

3 Forhøjelse for overtrædelsens art

Tillæg for afskrækkende effekt, som bruges til horisontale overtrædelser om prisfastsættelse, markedsdeling eller begrænsning af produktionen. Kan også bruges i andre tilfælde. Hos Kommissionen kaldet 'entry fee'.

Yderligere ekstrabeløb på mellem 0 – 25 pct. af den relevante omsætning.

Behøver ikke være identisk med grundbeløbet, kan sagtens variere. Kommissionen har ifølge EU-Domstolen vidt skøn til fastsættelse af entry fee.

I vores sag fastsat til 20 pct. ligesom grundbeløb grundet horisontal koordinering af priser og bud.

Varighed

Tillæg for
overtræd.art

Tillæg for
særlig stor
omsætning

Skærpende /
formildende

Beregnet
bøde

Bødeloft?

Bøder i mFRR efter de nye retningslinjer

4 Forhøjelse i præventivt øjemed

1) Tillæg for særlig stor omsætning udover den relevante omsætning:

Hænger sammen med den nye måde at opgøre grundbeløbet på. Her tages højde for den del af virksomhedens omsætning, som ikke allerede indgår i beregningen af grundbeløbet -> For at sikre mærkbare bøder.

Kommissionens tilgang: Efter grundbeløb, varighed og entry fee multipliceres bøden med faktor 1,1 – 2,0.

Vores tilgang i sagen mhp. at sikre ligebehandling: Fast tillæg på 0,75 pct. af virksomhedens koncernomsætning. Konkret betød dette, at bøden steg med faktor 1,4 – 11,3.

2) Tillæg for gevinst: Kræver et skøn over gevinsten ved overtrædelsen.

Varighed

Tillæg for
overtræd.art

Tillæg for
særlig stor
omsætning

Skærpende /
formildende

Beregnet
bøde

Bødeloft?

Bøder i mFRR efter de nye retningslinjer

5 Skærpende / formildende

Ingen fravigelser eller nyskabelser i forhold til tidligere praksis.

Sø- og Handelsretten: *"Retten finder, at den tidligere angivne vildfarelse vedrørende lovligheden af den omstridte aftale efter sin karakter og en samlet vurdering af aftaleforløbet er en formildende omstændighed."*

(Tre andre argumenter ang. formildende omstændigheder blev afvist)

Sø- og Handelsretten: 50 pct. nedslag i de beregnede bøder.

For bagmandens vedkommende blev det formildende neutraliseret af det skærpende -> intet nedslag i beregnet bøde.

Varighed

Tillæg for
overtræd.art

Tillæg for
særlig stor
omsætning

Skærpende /
formildende

Beregnet
bøde

Bødeloft?

Bøder i mFRR efter de nye retningslinjer

6 Bødeloft

Maks. 10 pct. af koncernomsætning på verdensplan i det regnskabsår, "der går forud for afgørelsen".
Hvilken afgørelse – Konkurrencerådets eller domstolens?

Den tilsvarende bestemmelse i ECN+ art. 15 henviser til art. 13, stk. 1, hvoraf fremgår:

"Medlemsstaterne sikrer, at de nationale administrative konkurrence-myndigheder enten i egne håndhævelsessager kan træffe afgørelse om at pålægge eller i ikkestrafferetlige retssager kan anmode om pålæggelse af bøder"

Det er altså regnskabsåret forud for bødeafgørelsen.

Varighed

Tillæg for
overtræd.art

Tillæg for
særlig stor
omsætning

Skærpende /
formildende

Beregnet
bøde

Bødeloft?

Bøder i mFRR efter de nye retningslinjer

7 Betalingsevne

Forarbejderne / de nye retningslinjer:

Undtagelsesvis, efter konkret vurdering og i overensstemmelse med hidtidig praksis.

Forudsætter at virksomheden tilvejebringer tilstrækkelig og troværdig dokumentation, f.eks. i form af en revisorerklæring eller lignende fornøden og uafhængig dokumentation.

Inddragelse af hensynet til manglende betalingsevne vil skulle ske til sidst i bødeberegningen (dvs. efter bødeloft).

Kommissionens praksis: Det skal (nærmest med 100 pct. sandsynlighed) dokumenteres, at virksomheden vil gå konkurs alene pga. bøden, og at der ikke er nogle alternativer til denne konkurs. Kun i helt ekstraordinære tilfælde.

Varighed

Tillæg for
overtræd.art

Tillæg for
særlig stor
omsætning

Skærpende /
formildende

Beregnet
bøde

Bødeloft?

Syn & skøn + Edition

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Syn og skøn

- Skulle oprindeligt have været bygget på en editionskendelse, som man ikke fik medhold i. Man tilvejebragte et datagrundlag ad alternativ vej.
- Adskillelige processkrifter, to skønsrapporter og mange tunge økonomiske analyser af mere end 350.000 rækkers udbudsdata + supplerende bilag, rapporter, modeller, notater mv.
- Fyldte 60 – 80 pct. af sagens forberedelse + hovedforhandlingen.
- Fyldte én sætning i dommen:
"Henset til at det er en til formåls overtrædelse af konkurrencelovens § 6, findes eventuelle manglende effekter på markedet derimod ikke at kunne udgøre en formildende omstændighed."

Effekthandel: Tredjeparters hæftelsesansvar for bøder

Succession efter princippet om
økonomisk kontinuitet

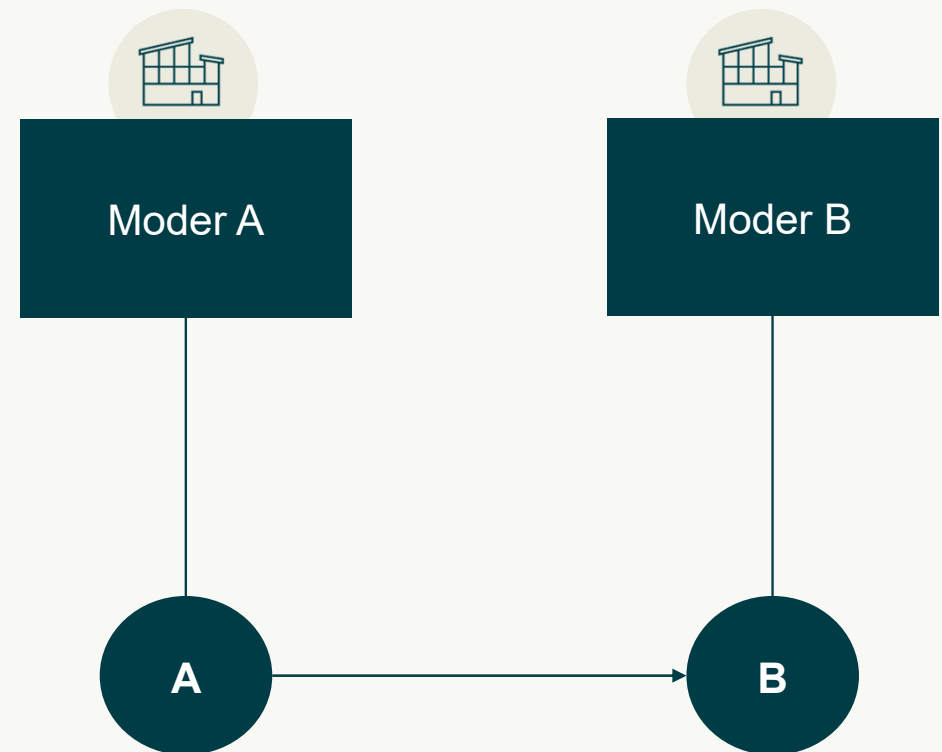
3. juni 2026

Carina Dall
Dansk Forening for Konkurrenceret

Moderselskabsansvar

- *Moderselskabsansvar indebærer, at et moderselskab kan hæfte for konkurrence-retlige bøder pålagt dets datterselskab, når moderselskabet udøver afgørende indflydelse på datterselskabets adfærd.*
- Salg af datterselskab A (aktieoverdragelse)
- Overtrædelse ophørt inden overdragelse
- Moder A ansvarlig for A's bøde
- Moder B ikke ansvarlig for A's bøde

Successionsansvar

- *Successionsansvar (princippet om økonomisk kontinuitet) indebærer, at ansvaret for en konkurrenceretlig overtrædelse kan overgå til en ny juridisk enhed, hvis denne har overtaget den oprindelige overtræders økonomiske aktiviteter, og der er økonomisk kontinuitet mellem den gamle og den nye enhed.*
- Salg af hele eller dele af virksomhed (**aktivoverdragelse**)
- Selskab A overdrager aktiver til Selskab B
- A består fortsat retligt og økonomisk
- Overtrædelse ophørt inden overdragelse
- Hvem hæfter for overtrædelsen?

Hvem hæfter for overtrædelsen?

Udgangspunkt:

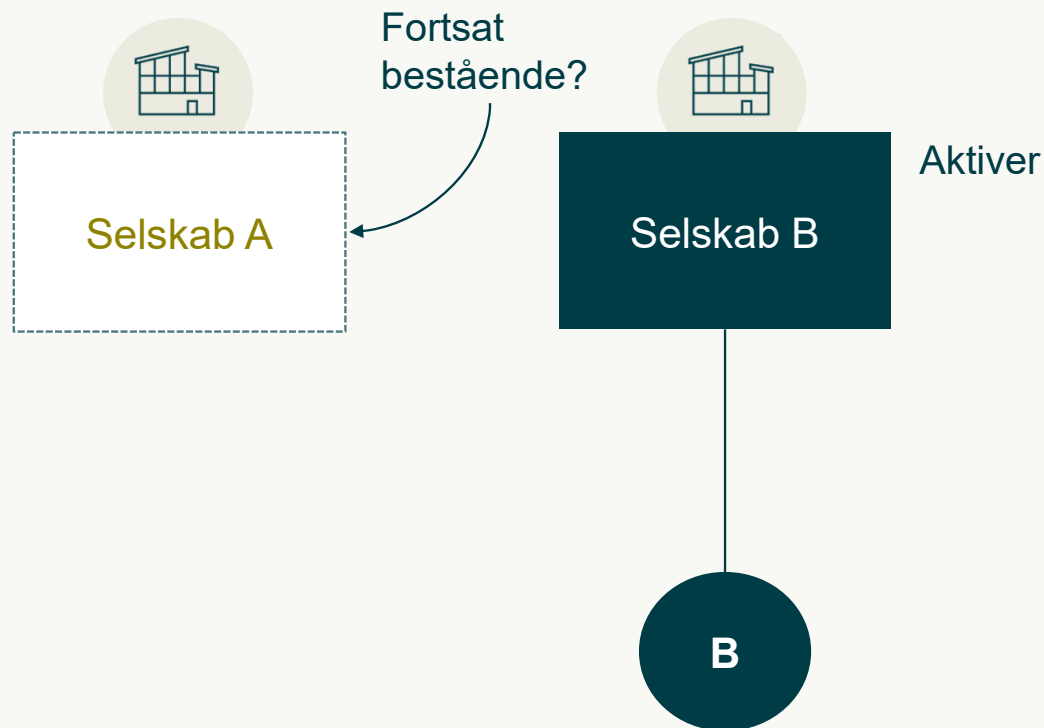
- Ansvaret forbliver hos den virksomhed, der begik overtrædelsen, forudsat denne består.
  - (Rettens dom i sag T-6/89, Enichem Anic, præmis 238)

Undtagelser (ansvar kan overgå til successor når):

- 1) Omstrukturering/tæt tilknytning mellem gammel og ny enhed
- 2) Omgåelse – overdragelsen tilsigter at undgå ansvar

Centralt spørgsmål i sagen:

- Hvad skal der til, for at en virksomhed “fortsat består”?

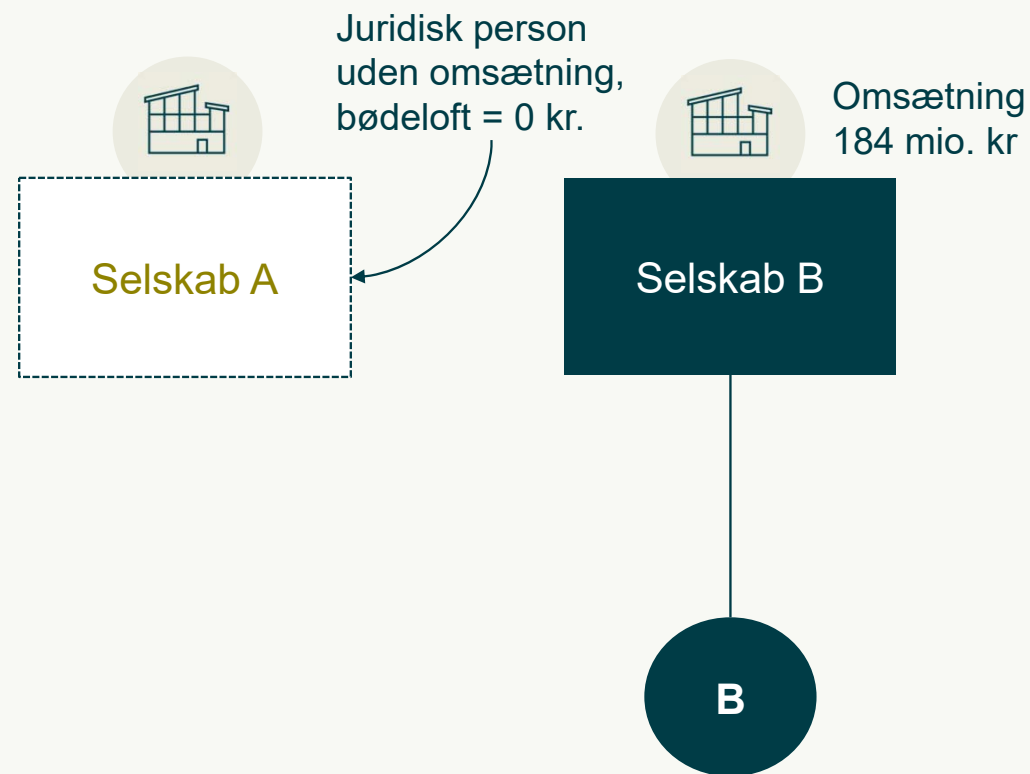
Hvordan beregnes bøden?

Hvilken omsætning er relevant for bødeloftet?

- Selskab har ingen omsætning.
- Derfor relevant at måle omsætningen genereret af Selskab A's overdragne aktiver/aktiviteter

I den konkrete sag:

- Dette var ikke gjort – i stedet blev 2022-omsætningen for selskab A anvendt (det år aktiverne blev solgt), da dette var den eneste omsætning, der var fremlagt.

Kontaktoplysninger

Carina Dall
Director, advokat

Dir. +45 38 77 12 18
Mob. +45 61 20 35 46
ccd@kromannreumert.com

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN